

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2011-1/192

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-9501
Naslov projekta	KRISTUS TRPIN V SLOVENSKI UMETNOSTI
Vodja projekta	3168 Jurij Mikuž
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	3.600
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	07.2007 - 06.2010
Nosilna raziskovalna organizacija	433 INSTITUTUM STUDIORUM HUMANITATIS, Fakulteta za podiplomski humanistični študij, Ljubljana
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Družbeno-ekonomski cilj	13. Splošni napredek znanja - RiR financiran iz drugih virov (ne iz splošnih univerzitetnih fondov - SUF)

1.1. Družbeno-ekonomski cilj¹

Šifra	13.06
Naziv	Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)

2. Sofinancerji²

1.	Naziv	
	Naslov	
2.	Naziv	
	Naslov	
3.	Naziv	
	Naslov	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega projekta³

Projekt je spodbudila novoodkrita stenska poslikava iz začetka 16. stoletja v prezbitariji cerkve sv. Miklavža na Vimperku oziroma Vinskem vrhu nad Podvínom pri Polzeli. Prizor je raziskovalec prepoznal kot motiv Gregorjeve maše, ki prikazuje, kako se je v srednjem veku papežu Gregorju Velikemu prikazal Kristus trpin z orodji svojega mučeništva. Freska združuje tri značilne poznosrednjeveške ikonografske motive: *Imago Pietatis*, *Arma Christi* in Mašo svetega Gregorja. Vsako odkritje motiva *Arma Christi* z deli človeških teles vzbuja vrsto vprašanj, ki jih lažje razumemo, če si pomagamo s Freudovo razlago das Unheimliche. »Odrngani udi, odsekana glava, dlan, ločena od roke [...], noge, ki plešejo same od sebe« so bili nekdanj, v poganstvu in srednjem veku, znani in domači, pozneje pa so bili potlačeni in se zdaj vračajo v zavest kot nedomači, *un-heimliche*, torej grozljivi, njihova grozljivost pa izvira iz bližine s kastracijskim kompleksom.^[1] Pripovedi o krvavem stegnu (brez bedra) in podobne, so znane tudi iz naše folklore, tako da prizor z orodji Kristusovega trpljenja v času nastanka tudi pri nas ni mogel biti popolnoma ne-domač, gotovo pa se je lahko zdel grozljiv. Izoblikoval se je po 12. oziroma 13. stoletju, ko so spisi kakor *Cur Deus Homo?* Anselma Kanterburijskega in razprave Huga Svetoviktorskega, Bernarda Clairvauškega in drugih poudarili koncept Boga-človeka, ki je pogosto celo presešel pomen Kristusove božje narave. Izhodiščni so bili zapleteni verzi o odpovedi Mojzesovi postavi za zedinjenje z božjim sinom: »Dejansko sem po postavi odmril postavi, da bi živel Bogu. Skupaj s Kristusom sem križan; ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni. Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe« (Gal 2, 19–20). Bog se je utelesil v Kristusu in tako delil človeško meso zato, da bi dediščina greha – nepopravljiva ločitev duha in materije – bila lahko popravljena. To je nase prevzel Kristus, ki je človeška podoba Boga; ker je Bog in človek v enem, se lahko v njem združita telo in duša v isto osebo. S svojo žrtvijo je zbrisal madež greha z duše, da se bosta lahko tudi v človeku združila duh in materija.^[2] Zato je Kristus postajal vse bolj človeški, ni trpel le v pasijonu, ampak še vedno trpi; njegov sodniški in vladarski križ zmage nad hudičem in smrtjo, je postal križ njegove žrtve za človeštvo (Mt 2, 30). Poudarjanje trpljenja je spremenilo posamezne postaje križevega pota v embleme njegovega žrtvovanja, vse, s čimer so ga mučili in ubili, pa se je v tipičnem verskem protislovju spremenilo v orodje njegove zmage. Iz tega je Cerkev izpeljala nauk: Bog je naredil Sina človeka zato, da je človeštvo odrešil s človeškimi mukami in zato Bog od človeka zahteva predvsem trpljenje.^[3] Mnoge svetopisemske prerokbe so napovedovale, da se bo Kristus ob zadnji sodbi pokazal s simbolom svojega mučeništva, torej križem. Berliner piše, kako so Nikolaj Gorranski, Jakob Voraginski in drugi poudarjali, da je treba pod simbolom križa razumeti še druga orodja trpljenja, kot so kopje, žebli, trnova krona, palica, vrvi, biči, steber, škrlatna obleka, goba, mrtvaški prt, kamen, na katerem je stal med zaslišanjem pri Pilatu, svetilka, ki so jo prižgali v grobu ob mrtvem, Pilatov stol, steber drugega bičanja, sveta suknja, odtis kolen na kamnu, molitev na Oljski gori, vrč za skisano vino in žolč itd. Vse te predmete so med letom 326, ko so odkrili Kristusov grob in nato prepoznali steber bičanja, in letom 1204, ko so križarji izropali Konstantinopol, razglasili za relikvije. Po tem dogodku pa se je oskrba z ostanki pasijona iz Svete dežele še okrepila. Križarji so prinesli tudi železno ovratnico, s katero je bil Kristus priklenjen med bičanjem, leseno podlogo za verigo, ki jo je imel okoli vratu med privedbo k Pilatu, kamen za oporo glave v grobu, sveder in žago za postavljanje križa, klešče, izpuljene šope las in še druge, nekatere na moč nenavadne predmete, ki jih je bilo vsega skupaj okoli 150 ali celo več. Tudi vsi ti, celo tisti, ki niso bili v stiku s Kristusovo krvjo (kar je bilo najprej prvi pogoj), so prej ali slej postali priznane relikvije, ki učinkujejo kot amuleti, delajo čudeže in jih je treba častiti. Orodja mučeništva so sprva krasila predvsem manjše verske podobe in umetnoobrtne izdelke, največkrat prizore križanja, na katerih so jih nosili v rokah angeli. Po letu 1300 pa so postajala vedno bolj samostojni detajli, ki so upodobljeni na monumentalnih prizorih, kakor da lebdi okoli križa ali Kristusa trpina. Predmetom so se od 13. stoletja pridružili tudi deli mučiteljev in drugih oseb. Na nekaterih prizorih, ki so ostali posebej priljubljeni še v baroku, pa Kristus celo ni več utelešen kot trpin, ampak njegovo telo ponazarjajo oziroma zastopajo samo še odsekana stopala in dlani z ranami, izpuljeno srce, od trupa ločena, navadno pokončno zasukana rana v strani in glava, odtisnjena na Veronikinem prtju.^[4]

Kieckhefer navaja srednjeveške vizionarje, ki so poročali, da jim je Kristus povedal, kako po smrti in vstajenju še vedno trpi in da mu ljudje povzročajo bolečino, ker ga ne ljubijo dovolj. Zato zahteva od njih predvsem trpljenje. To je postalo pomembnejše od utelešenja in vstajenja in samó sotrpjenje, *compassio*, naj bi pripeljalo vernika do združitve z Bogom. Vse pripovedi in pesmi

avtorjev, kot so psevdona Bonaventura, Tomaž Kempčan, Rudolf Saški, še nadgrajujejo besede iz evangelijev in členijo Kristusovo trpljenje do najmanjših podobnosti. Navajajo število prelitih kapljic krvi, ki jih je na tisoče, udarcev, trnov v kroni ali izpuljenih dlak. Evangeliji niso bili dovolj kruti, zato so jih še dopolnili: krona mu ni bila samo položena na glavo, ampak grobo potisnjena, tako da so ga z njo skalpirali, žebliji niso bili samo zabiti, ampak so mu v noge in roke zvrtili globoke luknje, pljuvali so mu v nosnice in v usta. Lestvica občutij bolečine se je širila, krvi je bilo vedno več, kmalu je tekla kot reka. Med pasijonom je bil nag kakor črv, meso je viselo z njega, oči je imel obrnjene navznoter, lase krvave, bil je ves zelen. Zato mora človek ob njegovi podobi doživeti vsak trenutek, ko je bil tepen, razkosan, bičan, okrvavljen. Vsak dogodek je bil sistematično popisan in primeren, da se je vernik ob njem zaustavil in zamislil.^[5] *Meditationes vitae Christi*, ki so jih dolgo pripisovali svetemu Bonaventuri (v novejšem času je prevladalo mnenje, da so delo Johannisa de Caulibus, Janeza Zeljnatega), ritmično posnemajo pasijon: Eden ga je zgrabil, naslednji zvezal, naslednji napadel, naslednji oblajal, naslednji porinil, naslednji žalil, naslednji popljuval, naslednji udaril, naslednji se norčeval iz njega, naslednji mu je prevezal oči, naslednji ga je izzival, naslednji ga je privezal k stebri, naslednji ga je slekel ... itd. Zato mora vernik, če hoče biti odrešen, častiti prav vsak ranjeni del telesa posebej in vsako orodje, ki mu je prizadejalo bolečine.^[6]

Vendar so bile podobe še prepričljivejše kakor besede: medtem ko je bilo naštevanje muk v spisih in pridigah zaporedno, so jih slike kazale sočasno, kakor da bi mu orodja prizadevala vse muke hkrati. *Arma Christi* niso bila upodobljena kot umetniška slika, ampak je prizor postal pripomoček za meditacijsko prakso, izvajano s pomočjo nabožnih podob. Bil je skrajšava, kakor je upodobljeni Kristus na križu skrajšava za mnogofiguralna križanja ali par Janeza in Kristusa udarna poenostavitev prizora Zadnje večerje z vsemi apostoli. Osrednja os podobe je Kristus sam, *arma* pa so kot naključno razporejena okoli njega, tako da jih lahko gledalec pri meditaciji ogleduje po poljubnem zaporedju. Pri tem išče lastno kombinacijo, kot to počne v večini zapomnjenja, *ars memorandi*, vendar tu ni hierarhije ali kake druge razvrstitve, ampak so vsi predmeti enako pomembni in v istem planu podobe. Ta ponuja simultnemu dojetju različne dogodke kot nekakšen trgovski katalog, namenjen radovednemu in poučenemu iskalcu. Detajli dosegajo svoj namen prav s preprostostjo in rudimentarnostjo, so stenografirana vizualizacija meditativnih napotkov, zbranih bridkosti, idealni sežetek pasijona, skratka so človekovo orodje, nujno za odrešitev.^[7] »Kontemplativna in poduhovljena duša namreč iz malega potegne mnogo«, pravi psevdona Beda.^[8] Važna je mantra, trajanje in neprestano ponavljanje: bistvo metodičnega meditiranja je, da se molivec ne sme nikoli utruditi. Zato priročniki svetujejo nenehno premlevanje (*ruminatio*) ranjenih telesnih delov in mučilnih predmetov. V 15. stoletju naj bi se laiki vsaj enkrat na dan spomnili Kristusovih muk in Bonaventura v predpisih za novice, *Regula novitiorum* svetuje: »Počasi in v solzah opazuj krvavi pot, žalitev klofut, gorje bičanja, trnovo krono, zmerjanje, pljuvanje, pribijanje na križ, hirajoče oči, bledico ustnic, zastrupljeno pijačo itd.«^[9] Angel z orodji mučeništva s tapiserije iz katedrale v Angersu pa spregovori z napisom: »S pobožnim in sočutnim duhom glej in kontempliraj ob tem [orodju] ...«^[10]

Posebno pozornost je moral vernik pri meditaciji nameniti posameznim Kristusovim telesnim delom. Ob koncu srednjega veka so ljudje verjeli, da je prakso *Orationes rhythmica ad membra Christi et Mariae* vpeljal sveti Bernard, kar je močno povečalo njen ugled. Tega so še stopnjevale papeške uredbe o dolgoletnih odpustkih, ki jih je prinašalo blagoslavljanje vsakega telesnega dela posebej.^[12] Bernard naj bi bil namreč avtor hvalnice s poudarjenimi patetičnimi verzi, s katerimi se je naslavljal na vse Kristusove telesne dele, ki so trpeli za ljudi in svetoval vrsto objemov in poljubov, najprej na noge, nato na roke in končno na usta. Ko jih je napisal, jih je prvič recitiral pred razpelom, s katerega se je sklonil Kristus in ga, kot živi mrtvec, objel oziroma poljubil.^[13] Neki frančiškanski misal iz leta 1293 prikazuje na spodnjem delu strani najzgodnejši tip motiva Kristusa trpina. Samo besedilo molitve k delom Kristusovega telesa pa je okrašeno z inicialko, v kateri je upodobljen Bernard, v trenutku, ko to molitev izgovarja. Celotna stran torej vernika poziva k poistenju s Kristusom, ki ga lahko doseže le s kontemplativnim posvečanjem razkosanemu božjemu telesu.^[14] Tomaž Kempčan je Bernardov postopek posnemanja Kristusa dokončno izpopolnil: svetoval je, naj vernik osredotoči pozornost na najmanjši delec ranjenega telesa. Molitev naj se začne s čaščenjem in poljubljanjem prebodenih stopal, nato naj vernik pozdravi noge in nadaljuje prek trebuha do glave, končno pa preide na meditacijo petih ran.^[15]

Namen številnih poznosrednjeveških besedil, posvečenih Kristusovim udom, je torej predvsem ta,

da vernik zbere razkosane in poškodovane telesne dele in jih v meditaciji sestavi v celoto.^[16] Prefiguracija, kako je treba mediterati o Kristusovem življenju prav prek drobljenja, so bile besede iz Levitika: »Če je tvoj dar jedilna daritev, ki je pečena v ponvi [...] Zdrôbi jo na grižljaje« (3Mz 2, 5–6). Walafrid Strabo je ta verz glosiral »Da bi razdelili govor o njegovem trpljenju, ki se je odvijalo po delih, skrbno razložimo zaušnice, to je udarce s pestjo, pljunke in rane«. Podobna je razlaga, pripisana Gregorju Velikemu, po kateri verzi Visoke pesmi napovedujejo pet Kristusovih ran. Na osnovi teh in drugih sklepanj Berliner poudarja, da se je začela v drugi polovici prvega tisočletja uveljavljati nuja po meditaciji pasijona, ki se pogloblja v njegove najmanjše delce, hkrati pa je likovna umetnost razvijala prizore, ki so dajali pobude za tako meditativno pobožnost.^[17] Vzporednice med funkcijo prizorov Arma Christi, posebej tistih, ko Kristus ni več upodobljen s celim telesom, ampak ga zastopajo samo njegovi ranjeni deli, in bernardovskimi molitvami k posameznim Kristusovim ranam, so torej jasne: »Tako kot se vernik giblje po polju z orodji Kristusovega trpljenja in prek vsakega posebej prevzema nase trpljenje, krivdo in zaščito Kristusove agonije, tako vstopa tudi v Kristusove rane in se v njih uteleša, kakor je utelešen v Bogu.«^[18] Podobno osredotočenje na telesne dele zelene osebe in njihovo opevanje ter čaščenje, ko si jih človek v hrepenenju prilasti in sestavlja v eno, celotno anatomijo, kar pripelje končno do ljubezenske združitve, priporočajo tudi sočasna erotična poezija in priročniki, na primer Andreja Kaplana.^[19]

Motiv Gregorjeve maše najdemo v spisih Tomaža Kempčana kot poziv na *imitatio Christi*. Legenda se je pojavila po letu 1400 in je doživela največji razcvet v drugi polovici 15. stoletja. Imela je izredno veliko, težko ugotovljivo število različic. Njena najpogostejša oblika je naslednja: ko je papež Gregor I., Veliki okoli leta 600 osebno obhajal mašo, je nekoga od navzočih (po starejših variantah žensko, ki je sama spekla hostijo), popadel verski dvom. Zlasti je podvomil ali podvomila v Kristusovo resnično navzočnost telesa in krvi v kruhu in vinu. Gregor je prosil Boga za znamenje, ki bi potrdilo čudež, in na oltarju se mu je prikazal Kristus v podobi trpina, po nekaterih različicah pa celo samo krvaveč odsekan prst, torej spet le del telesa. Seveda ni nikogar motilo, da pred letom 1400 v življenjepisih papeža Gregorja dogodek ni omenjen. Res pa je iz njegovih spisov mogoče razbrati, da je bil borec proti verskim dvomljivcem v transsubstanciacijo; tem lahko duhovniki z mašo ustvarijo vtis, da se zemlja in nebeško spojita, da postane nevidno vidno. Že Rudolf Berliner je leta 1945 opozoril, da ni jasno, zakaj je bil za glavnega akterja izbran prav papež Gregor, in da legenda ni nikoli dobila neke dokončne vsebine. Prav to dejstvo je po njegovem mnenju povzročilo, da je kljub temu, da ji teologi niso nasprotovali, velika priljubljenost prizora, razširjenega po vsej zahodni Evropi, po polovici 16. stoletja povsem usahnila.^[24] Kakorkoli, motiv Gregorjeve maše je tesno povezan z najpomembnejšim krščanskim obredjem sprejemanja Kristusa. V poznem srednjem veku so vernikom prepovedali piti iz keliha, hostijo pa je lahko sprejel z usti samo še enkrat na leto. To je porodilo pravo obsedenost čim večkrat videti evharistijo, dvignjeno med mašo, saj je že samo videnje hostije ali relikvij zagotavljalo odrešitev duše. Vizualna pobožnost ali obhajilo prek pogleda (*Augenkommunion*, *Schaufrömmigkeit*) je podeljevalo moč tudi zasebni molitvi, v kateri je lahko vernik prek pogleda na upodobljeno osebo navezal stik z njo. Zato so molitveniki velevali, da se mora človek zatopiti v upodobljenega svetnika in mu reči: Poglej me! Ujetje pogledov je pobudilo vernikovo notranje videnje z duhovnimi očmi, s katerimi se je spojil z božjim.^[25] **Nedvomno torej podvinska podoba odslikuje Kristusovo resnično navzočnost, veliko elementov pa govori proti temu, da prikazuje tudi samo dejanje prebistvenja.**

[1] Sigmund FREUD, *Das Unheimliche* (1919), Ljubljana 1994, str. 28–29.

[2] Sarah BECKWITH, *Christ's Body. Identity, Culture and Society in Late Medieval Writings*, London, New York 1993, str. 7–51.

[3] Richard KIECKHEFER, *Unquiet Soul: Fourteenth-Century Saints and their Religious Milieu*, Chicago, London 1984, str. 89 sl.; Ewa KURLUK, *Veronica and Her Cloth. History, Symbolism, and Structure of a 'True' Image*, Cambridge, Mass. 1991, str. 129 sl.

[4] Rudolf BERLINER, *The Freedom of Medieval Art* (1945) v: *Rudolf Berliner (1886–1967). 'The Freedom of Medieval Art' und andere Studien zum christlichen Bild* (ur. Robert Suckale), Berlin 2003, str. 60–75.

[5] Richard KIECKHEFER, *Unquiet Soul: Fourteenth-Century Saints and their Religious Milieu*, Chicago, London 1984, str. 89–121.

[6] JOHANNES DE CAULIBUS, *Meditationes vitae Christi olim sancto Bonaventura attributa* (ur.

- M. Stallings-Taney), Turnholt 1997 (*Corpus Christianorum. Continuatio medievalis*, 153), 76–78, str. 265–270.
- [7] Robert SUCKALE, Arma Christi. Überlegungen zur Zeichenhaftigkeit mittelalterlicher Andachtsbilder, *Städel-Jahrbuch*, n. v. 6, 1977, str. 177–209.
- [8] PSEUDO BEDA, *De meditatione passionis. Prefatio*, Jacques-Paul MIGNE, *Patrologia cursus completus. Patrologia Latina*, 94, st. 561d.
- [9] SUCKALE 1977.
- [10] Hans BELTING, *Slika in njeno občinstvo v srednjem veku. Oblika in funkcija zgodnjih tabelnih slik pasijona* (1983), Ljubljana 1991, str. 283.
- [12] Sixten RINGBOM, *Icon to Narrative. The Rise of the Dramatic Close-up in 15th-Century Devotional Painting*, Åbo 1965, str. 48 sl; Reindert Leonard FALKENBURG, *The Fruit of Devotion. Mysticism and the Imagery of Love in Flemish Paintings of the Virgin and Child, 1450–1550*, Amsterdam 1994, str. 68.
- [13] Émile MÂLE, *L'art religieux de la fin du Moyen Âge en France. Étude sur l'iconographie du Moyen Âge et ses sources d'inspiration*, Pariz 1949⁵, str. 106; Jeffrey F. HAMBURGER, *The Visual and the Visionary. Art and Female Spirituality in Late Medieval Germany*, New York 1998, str. 352.
- [14] Henk VAN OS, The Discovery of an Early Man of Sorrows on a Dominican Triptych (1978), v: *Studies in Early Tuscan Painting*, London 1992, str. 244–266.
- [15] THOMAS A KEMPIS, *Orationes et meditationes de vita Christi. Opera omnia*, 5 (ur. Michael J. Pohl), Freiburg im Breisgau 1902, 1, 2, 34, str. 204–208, 2, 1, 16, str. 299–304.
- [16] David S. AREFORD, The Passion Measured. A Late-Medieval Diagram of the Body of Christ, v: *The Broken Body. Passion Devotion in Late-Medieval Culture* (ur. Alasdair A. MacDonald idr.), Groningen 1998, str. 211–238.
- [17] BERLINER 2003, str. 102.
- [18] Caroline WALKER BYNUM, Violent Imagery in Late Medieval Piety, *GHI Bulletin*, 30, 2002, str. 22.
- [19] CAPELLANUS, *Traité de l'amour courtois* (ur. Claude Buridant), Pariz 1974.
- [23] MERBACK 2002, str. 45.
- [24] BERLINER 2003, str. 73–75.
- [25] Thomas LENTES, 'As far as the eye can see ...'. Rituals of Gazing in the Late Middle Ages, v: *The Mind's Eye* 2006, str. 360–373; gl. tudi Pogled kot poželenje in kot čaščenje evharističnih podob v tej knjigi.

4. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev⁴

V letih trajanja projekta je raziskovalna skupina opravila vse predvidene faze. Najprej je bil opravljen študij objavljene literature s kateri smo se seznanili s tematiko zelo na široko. Objavljene so bile tudi preliminarne študije, ki so pobudile izredno zanimive odmeve tako med slovenskimi strokovnjaki kot med tujimi. Predvsem se je pokazala kot polmembna hipoteza, da je podoba Kristusa trpina del proodne akcije za izpeljavo programa rehabilitacije oziroma še širše uveljavitve sistema krivde za greh in kesanja zanj, saj so ju vedno bolj prelagali s puščavnikov in menihov, ki so prej trpeli za vse, na celotno občestvo laikov. Narekovana kontemplacija telesa Kristusa trpina, posebej kadar je bilo upodobljeno kot osrednje med arma Christi, je morala vzbuditi občutek človeškega obžalovanja za nasilje nad Bogom, samoobtoževanje in kaznovanje za greh. Krivda je bila bistvo novega sistema cerkvene pokore.

V skladu s predvideno hipotezo se je že izkazalo, da je obravnavani motiv ustrezal ljudskim potrebam in predstavam, njegove realizacije so postale sredstvo laične pobožnosti, didaktični in spominski pripomoček, zgled, svarilo, epitaf itd. Teologi in drugi, ki so vplivali na naročila, so skrbeli predvsem za njihovo pastoralno funkcijo, ki mora doseči željen učinek tudi na račun netočnosti oziroma neskladij z naukom. Če najdemo danes ustrezno tekstualno podlago za tovrstne podobe, je ta sicer kot v tradicionalni ikonografiji ključ, vendar ne neposreden, saj je besedilo izmuzljivo. Besedila so krožila v številnih variantah, ki so se zelo razlikovale. Veliko jih ni bilo namenjenih samo učenim, ampak so imela številne družbene funkcije, zato ikonografija ne more ostati samo pri tekstu, ampak se mora posvetiti predvsem kontekstu. Na osnovi pregledanega, zbranega, dokumentarno obdelanega in ikonografsko analiziranega slovenskega in evropskega spomeniškega gradiva se je skupina lotila metodologije pristopov k njegovi

interpretaciji. Ob obravnavani podobi se je izkazalo, da je srednjeveška ikonografija presečišče posvetnih in verskih izražanj, gibljiva in sprejemljiva matrica različnih pomenov in formulacij, ki dopuščajo najširše razumevanje tako nauka kot ljudske pobožnosti in pa seveda življenja samega. Ugotovili smo da, kakor večina tovrstnih prizorov sicer res odslukuje Kristusovo resnično navzočnost, vendar veliko elementov govori proti temu, da prikazujejo samo dejanje prebistvenja. Na osnovi vseh dognanj pripravljamo redakcijo končnega besedila za knjigo, ki bo obravnavala ikonografske probleme v zvezi s srednjeveškimi pasijonskimi prizori. Knjiga bo imela teoretični uvod o sodobnih epistemoloških izhodiščih za ikonografijo, prvo poglavje bo obravnavalo problematiko (srednjeveškega) pogleda na Kristusove podobe, drugo njihovo erotizacijo in tretje pa mehanizme vzbujanja trpljenja in krivde s pomočjo teh podob. O izidu knjige se dogovarjamo z Narodno galerijo v Ljubljani in Akademijo za likovno umetnost.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁵

Ni bilo sprememb.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁶

		Znanstveni rezultat	
1.	Naslov	SLO	MIKUŽ, Jure. Positus in medio, quo me vertam nescio : freska dvojnega posredništva na pročelju župnijske cerkve v Šmarju.
		ANG	MIKUŽ, Jure. Positus in medio, quo me vertam nescio: The fresco of the double intercession on the facade of the parish church in Šmarje.
	Opis	SLO	Motiv je primerjan s sočasnimi ikonografsko in slogovno podobnimi upodobitvami na Slovenskem, nato postavljen v evropske časovne in prostorske koordinate: podana je družbena geneza motiva in njegov duhovni, teološki in simbolni razvoj, ki ga zaključuje zgodovina diskvalifikacije spolne plati motiva.
		ANG	The motif is compared to contemporary interpretations in Slovenia which are iconographically and stylistically similar and then classified in terms of European time and space coordinates: the genesis of the motif is presented together with its spiritual, theological and symbolic development which is rounded off with a history of the disqualifications of the sexual components of the motif.
	Objavljeno v	MÜLLER, Jakob (ur.). Šmarska knjiga : jubilejna monografija ob 500-letnici šolstva v Šmarju. Šmarje-Sap: Kulturno-raziskovalno društvo Turenček, 2007, str. 271-284, ilustr	
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji	
	COBISS.SI-ID	1313165	
2.	Naslov	SLO	MIKUŽ, Jure. Arma Christi : ikonografija razkosanega telesa.
		ANG	MIKUŽ, Jure. Arma Christi: Iconography of a Dismembered Body
	Opis	SLO	Članek obravnava poslikavo iz začetka 16. stoletja v prezbiteriju cerkve sv. Miklavža na Vimperku nad Podvinom pri Polzeli, kjer odkrivajo prizor Kristusa trpina kot videnje iz Gregorjeve maše. Odkritje motiva arma Christi z deli človeških teles je vzbudilo vrsto vprašanj, ki jih lažje razumemo, če si pomagamo s Freudovo razlago das Unheimliche. Predmeti, s katerimi so ga mučili in ubili, so se v tipičnem verskem protislovju spremenili v orodje njegove zmage.
		ANG	In St. Nicolas' church at Vimperk above Podvin near Polzela a mural of the early 16th century is being restored in the sanctuary, featuring also the Mass of St. Gregory. The uncovering of the motif of the Arma Christi with parts of human bodies has raised numerous questions that can be more easily comprehended if Freud's explanation of das Unheimliche is taken into account. Every item that had served for torturing and killing him has changed, in the typical religious contradiction, into the instrument of his victory.
		MÜLLER, Jakob (ur.). Šmarska knjiga : jubilejna monografija ob 500-letnici šolstva v Šmarju. Šmarje-Sap: Kulturno-raziskovalno društvo Turenček,	

	Objavljeno v	2007, str. 271-284, ilustr.
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID	1313165
3.	Naslov	SLO MIKUŽ, Jure. Razvoj in dosežki zgodovinske antropologije
		ANG MIKUŽ, Jure. The genesis and achievements of the historical anthropology of images
	Opis	SLO Na osnovi vizualnih in kulturnih študij, socialne zgodovine umetnosti, hermenevtike, recepcijske estetike, francoske semiotike vizualnega, nevroumetnostne zgodovine idr. se je razvila nova interdisciplinarna zgodovinska antropologija likovnega.
		ANG Based on visual and cultural studies, social art history, hermeneutics, aesthetics of reception, French semiotics of the visual, neuro-art-history and others, a new interdisciplinary method emerged: the historical anthropology of images.
	Objavljeno v	Monitor ISH. [Tiskana izd.], 2009, let. 11, št. 2, str. 57-104.
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
COBISS.SI-ID	1458317	
4.	Naslov	SLO MIKUŽ, Jure. Pomeni in antropološke funkcije poznosrednjeveške podobe : ikonografija in ikonologija (tudi) za našo rabo
		ANG MIKUŽ, Jure. Meanings and anthropological functions of image in the Late Middle Ages: Iconography and iconology (also) for Slovene use
	Opis	SLO Članek opozarja na razvoj ikonografije v novejši umetnostni zgodovini in zgodovinski antropologiji ter pokaže možnosti njene uporabe na slovenskem umetnostnem gradivu.
		ANG The article describes the development of the iconography in the new art history and historical anthropology and indicates the possibilities of its use for the Slovenian art material.
	Objavljeno v	Acta hist. artis Slov., 2009, 14, str. 7-20, ilustr.
	Tipologija	1.02 Pregledni znanstveni članek
COBISS.SI-ID	30831405	
5.	Naslov	SLO MIKUŽ, Jure. Vloga skulpture v filmih Fritza Langa: zgodnje nemško obdobje, 1919-1933.
		ANG MIKUŽ, Jure. The role of the sculpture in Fritz Lang's films : first German period, 1919-1933.
	Opis	SLO Vloga srednjeveške skulpture s s krščansko ikonografijo v zgodnjih Langovih filmih.
		ANG The role of the medieval sculpture with christian iconography in Fritz Lang's films
	Objavljeno v	V: La escultura en Fritz Lang. Madrid: Fundación Luis Seoane: Maia, 2008, str. 267-280. [COBISS.SI-ID 1]
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID	1420429

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat	
1.	Naslov	SLO Akreditacija univerzitetnega programa študijskega programa prve stopnje umetnostna zgodovina : vloga za pridobitev soglasja k študijskemu programu...
		ANG Accreditation of the Programme Art history at the University of Maribor
	Opis	SLO Akreditacija programa študija umetnostne zgodovine na Univerzi v Mariboru. Aplikacija teorije v študijski program.
		ANG Accreditation of the Programme Art history at the University of Maribor. Application of the theory for the programme.
Šifra	F.11 Razvoj nove storitve	
	Maribor: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, [2008]. 58 f., [ca 300] f.	

	Objavljeno v	pril., tabele.	
	Tipologija	2.13 Elaborat, predštudija, študija	
	COBISS.SI-ID	16733192	
2.	Naslov	SLO	MIHALJ, Boris. Teihoskopija : uporaba dramaturškega sredstva v likovnem : doktorska disertacija.
		ANG	MIHALJ, Boris. Teichosopia :the use of dramaturgical instrument in visual arts : dissertation
	Opis	SLO	Doktorat, ki navaja tudi problematiko Kristusa trpina
		ANG	Dissertation mentions also the motif of Man of Sorrows.
	Šifra	D.09 Mentorstvo doktorandom	
	Objavljeno v	Ljubljana: [B. Mihalj], 2008. 214 f., ilustr.	
	Tipologija	2.15 Izvedensko mnenje, arbitražna odločba	
	COBISS.SI-ID	1421965	
3.	Naslov	SLO	MIKUŽ, Jure, GOSTIŠA, Lojze (ur.). Vnderschidliche geistliche vnd weltliche Kupfferstich ...
		ANG	MIKUŽ, Jure, GOSTIŠA, Lojze (eds.). Various engravings of religious and secular subjects ...
	Opis	SLO	Znanstvena obdelava grafik in študija o njih v 13. zvezku Valvasorjeve zbirke
		ANG	Scientific elaboration and study of graphic works in 13th volume from Valvasors' collection.
	Šifra	C.02 Uredništvo nacionalne monografije	
	Objavljeno v	(Iconotheca Valvasoriana, zv. 13). Ljubljana: Fundacija Janez Vajkard Valvasor pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti; Zagreb: Zagrebška nadškofija, 2007. 399 f., LX str., faks.	
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija	
	COBISS.SI-ID	232792064	
4.	Naslov	SLO	MIKUŽ, Jure, GOSTIŠA, Lojze (ur.). Vnderschidliche geistliche vnd weltliche Kupfferstich ...
		ANG	MIKUŽ, Jure, GOSTIŠA, Lojze (eds.). Various engravings of religious and secular subjects ...
	Opis	SLO	Znanstvena obdelava grafik in študija o njih v 14. zvezku Valvasorjeve zbirke.
		ANG	Scientific elaboration and study of graphic works in 14th volume of Valvasors' collection.
	Šifra	C.02 Uredništvo nacionalne monografije	
	Objavljeno v	(Iconotheca Valvasoriana, zv. 14). Ljubljana: Fundacija Janez Vajkard Valvasor pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti; Zagreb: Zagrebška nadškofija, Biblioteka Metropolitana, 2008. 339 f., LXVII str., faks.]	
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija	
	COBISS.SI-ID	238043648	
5.	Naslov	SLO	MIKUŽ, Jure, GOSTIŠA, Lojze (ur.). Vnderschidliche geistliche vnd weltliche Riß ...
		ANG	MIKUŽ, Jure, GOSTIŠA, Lojze (eds.). Various drawings of religious and secular subjects ...
	Opis	SLO	Znanstvena obdelava risb in študija o njih v 17. zvezku Valvasorjeve zbirke.
		ANG	Scientific elaboration and study of drawings in 17th volume of Valvasors' collection.
	Šifra	C.02 Uredništvo nacionalne monografije	
	Objavljeno v	(Iconotheca Valvasoriana, zv. 17). Ljubljana: Fundacija Janez Vajkard Valvasor pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti; Zagreb: Zagrebška nadškofija, Biblioteka Metropolitana, 2008. 464, [1] f., XCIV str., faks.	
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija	
	COBISS.SI-ID	239099904	

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁸

Priprava teoretičnih izhodišč za identifikacijo prizora in pomoč pri rekonstrukciji prizora Kristusa trpina in Gregorjeve maše z arma Christi na novoodkriti stenski poslikavi iz začetka 16. stoletja v prezbitariji cerkve sv. Miklavža na Vimperku oziroma Vinskem vrhu nad Podvínom pri Polzeli.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁹

9.1. Pomen za razvoj znanosti¹⁰

SLO

Raziskovalni projekt Kristus trpin v slovenski umetnosti je pokazal, kako je motiv prežet vse elemente človeškega življenja od verskih, psihičnih in moralnih do povsem konkretnih manifestacij kot so romanja, pokora in podobne. Svetopisemska in eksegetska besedila časa nam brez dvoma pomagajo razumeti njegovo vsebino in kontekst, vendar ne z osredotočenjem na to kaj upodablja ampak bolj kako se prizor razkriva, zakriva in krivi. Njegova retorika kaže, da diskurz časa ni bil premočrten in ni imel enega samega pomena. Bil je večplasten in razgiban, prežet z vsakdanjim življenjem in skupinsko ter posameznimi kozmogonijami. Članek je spodbudil belgijskega znanstvenika dr. Didierja Martensa iz Université libre de Bruxelles, Faculté de philosophie et lettres, da je napisal članek Die Gregorsmesse der Nikoaluskirche zu Vimperk (Vinski vrh bei Polzela) im internationalen Beziehungsgeflecht : zur Rezeption eines Stiches des Israhel van Meckenem, Acta hist. artis Slov., 2009, 14, pp. 41-40, ilustr, kjer je pokazal, da slika ni slikarjeva lastna invencija v pravem pomenu besede. Nastala je po predlogi, ki jo je naredil Israhel van Meckenem, umetnik, ki je dosegel veliko mednarodno priljubljenost, še posebno v tabelnem slikarstvu. V njegovem članku je sistematično raziskana medijem ustrezna recepcija podobe. To samo potrjuje kako je naša raziskava pomembna za razvoj umetnostnozgodovinske metodologije in epistemologije. Kaže, kako so se verske navade običajnih ljudi spreminjale. Bile so prilagodljive in so se ujemale s sočasnimi družbenimi, političnimi, ekonomskimi, psihološkimi in drugimi situacijami. Iz tega sledi, da so podobe te vrste polne praznoverja, so meditativne in služijo laični pobožnosti. Seveda je to že čas prežet z verskimi dvomi, herezijami, humanizmom. Tako kot mnoge druge podobe tudi Kristus trpin odraža človekov kozmos, sistem, odprt za razlage in posege raznih znanosti. Je srečevališče posvetnega in verskega izraza, gibljiva matrica, odprta za pomene in formulacije, ki omogočajo najširše razumevanje uradne doktrine in ljudske pobožnosti. V kontekstu tega imaginarija moramo iskati vire, ki nam pomagajo razumeti podobe Kristusa trpina, ki so nastajale v velikem številu v Evropi od 14. do 16. stoletja in so se, kljub napadom ikonoklastov in reformatorjev obdržale, sicer v manjši meri do baroka in celo do 19. stoletja. Tako je raziskava prispevala k uveljavitvi slovenskega likovnega materiala v evropskem kontekstu.

ANG

The research of the iconography of the image Christ as the Man of Sorrows proves how the motif reaches into every pore of human life, from religion, psyche and morals, to their tangible manifestations, such as the pilgrimage, penance and the like. The late medieval painting, above all the issues of sacred images, provoke in the spectator the sense of sin, guilt, need of penitence, and self punishment. Biblical and exegetic writings from that period undoubtedly help us to understand its contents and context, but not through a focus on what they openly show but rather on how the narration reveals, conceals and distorts. The rhetoric demonstrates that the discourse of the time was not linear nor did it have a single meaning; it was rather multi-layered and faceted, as well as permeated with life and individual as well as collective cosmogony. The article stimulated Belgian scholar Dr. Didier Martens from Université libre de Bruxelles, Faculté de philosophie et lettres to publish the article entitled Die Gregorsmesse der Nikoaluskirche zu Vimperk (Vinski vrh bei Polzela) im internationalen Beziehungsgeflecht: zur Rezeption eines Stiches des Israhel van Meckenem, Acta hist. artis Slov., 2009, 14, pp. 41-40, ilustr, where he proves the scene not to be painter's own invention in the true sense of the word. It was made after the work by Israhel van Meckenem, which won international popularity in its time, particularly in easel painting. His paper systematically investigates the reception of this model work adapted to various visual media. It supports the main starting point of our research work on the subject of Christ as the Man of Sorrows. It is very important for the development of the methodology and epistemology of Slovene art history. It shows that the religious behavior of people varied; it remained flexible and responded to contemporary social, political, economic, psychological and other situations. As a result, images of the kind are superstitious, meditative and lay, all at one and the same time. Indeed, the very foundations of faith and its theological premise were being impeded by superstition, the religious doubt of Savonarola, humanists and the advent of a variety of sects. Many medieval works of art represent or contain a cosmos, a regulated system, which remains open to explanations and the intervention of various sciences. It is a meeting point of secular and religious expression, a

flexible matrix, open to meanings and formulations that allow the widest possible understanding of doctrine and popular piety. Within the context of this very imagery, one must seek sources that help us understand the image of Christ as the Man of Sorrows, which were created in great numbers in the European as well in Slovenian art during the Late Middle Ages (14th until 16th century) and continued in smaller scale – despite the attacks of the iconoclast and Reform – through the Baroque all the way into the 19th century. Our research classified the image from Podvin in European iconographic heritage.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹¹

SLO

Novo odkrite freske z motivom Kristusa trpina, ki je, kombiniran z motivom Gregorjeve maše in orodji Kristusovega trpljenja, so pomemben dogodek pri ohranjanju naše nacionalne kulturne dediščine. Prizor je edinstven pri nas in med izjemnimi tudi v evropskem merilu. Žal je zelo poškodovan in njegovo odkrivanje in restavriranje je povzročalo konzervatorjem veliko preglavic. Vodja projekta je z njimi sodeloval pri tem primeru in v podobnih drugod po Sloveniji. Zato se je raziskovani projekt ukvarjal z ikonografskimi primeri, ki so tesno povezani z motivom Kristusa trpina. Tak je tudi prizor v cerkvi svetega Miklavža, ki kaže papeža Gregorja, ki se mu prikazuje Kristus kot mož bolečin, obdan z orodji svojega mučeništva. Motiv Kristusa trpina najdemo na nekaterih slovenskih gotških freskah (mdr. Bled, Visoko, Sv. Ptuj, Martijanci, Plešivica, Pristava pri Polhovem Gradcu, Št. Janž nad Dravčami, Bodešče, Sv. Primož in Crngrob) pa tudi pozneje v baroku. Ti prizori niso samo umetniško delo, ampak so predvsem orodja za prakticanje meditacije. So okrajšave, podobno kot je Kristus na križu okrajšava celotnega prizora Križanja. Posamezna orodja mučeništva in oprsja glavnih Kristusovih sovražnikov so prikazani kot emblemi, kot opomniki k premisleku in kontemplaciji. Vsi objekti si reducirani na vlogo nosilnih znakov, ki pritegnejo pozornost na nekaj višjega in sprožajo zgodbo, bistvo in simboliko tistega, kar predstavljajo. So srednjeveške Summe, povzetek stvari in ljudi, ki spominjajo na najhujše trenutke Kristusovega trpljenja, prek katerih vernik sam začuti bolečino.

Motiv Kristusa trpina so doslej obravnavali slovenski umetnostni zgodovinarji samo s tradicionalno metodo umetnostne zgodovine. Zgodovinsko antropološki pristop, s kakršnim se ga loteva pričujoča raziskava pa bo prinesel širše uporabne rezultate za razvoj Slovenije.

ANG

Recently discovered fresco paintings in the church of Sv. Miklavž (St Nicholas) at Vimperk above Podvin near Polzela from early 16th century depicting the Mass of St Gregory with Man of Sorrows is a very important act in the preservation of this nation's cultural heritage. As we indicated already during our researches, the scene is unique in Slovenia, and among the more exceptional ones in European art. The work itself is, unfortunately, very damaged, and its actual exposure and reconstruction pose numerous problems for restorers. In conjunction with the project commissioner, guidelines will be established for undertaking this particular restoration as well as similar such as renovation work at heritage sites across Slovenia. The proposed research project logically touches upon related iconographic solutions which are closely connected with the motif of Christ as the Man of Sorrows.

The scene in the church of Sv. Miklavž shows Pope Gregory, to whom Christ appeared as the Man of Sorrows, together with instruments of his martyrdom. The motif of Christ as the Man of Sorrows may be found in a number of Slovene Gothic frescos (in, amongst other places, Bled, Visoko, Sv. Ptuj, Martijanci, Plešivica, Pristava pri Polhovem Gradcu, Št. Janž nad Dravčami, Bodešče, Sv. Primož, and Crngrob) and in pieces from the Baroque era. Images of Christ as the Man of Sorrows were not regarded mainly as works of art but rather as the instruments for the practice of meditation. They were abbreviations, in the same way as Christ on the Cross is an abbreviation for the entire Crucifixion scene. Individual instruments of martyrdom and busts of the main actors appear as emblems, as reminders to remember, reflect and contemplate. All objects are reduced to pregnant signs that draw attention to something higher and immediately trigger a story, the essence and symbols of which they represent. They are the medieval Summa, the summary of objects and people, which remind us of the most fatal events of the Passion through which a believer feels pain.

10. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj	
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin

	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

--

11. Samo za aplikativne projekte!

Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					

G.02.01.	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☐	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

--

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje, navedene v 2. točki [12](#)

1.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
Ocena			
2.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
Ocena			
3.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		

	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
Komentar			
Ocena			

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 6., 7. in 8. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

Jurij Mikuž	in	
podpis vodje raziskovalnega projekta		zastopnik oz. pooblaščen oseba RO

Kraj in datum:

Ljubljana

18.4.2011

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2011-1/192

¹ Zaradi spremembe klasifikacije družbeno ekonomskih ciljev je potrebno v poročilu opredeliti družbeno ekonomski cilj po novi klasifikaciji. [Nazaj](#)

² Samo za aplikativne projekte. [Nazaj](#)

³ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega projekta. Največ 18.000 znakov vključno s presledki (približno tri strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta (obrazložitev). V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁶ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote.

Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.

PRIMER (v slovenskem jeziku):

Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;

Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali... (največ 600 znakov vključno s presledki)

Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMZL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. Exp. Cell Res., 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148

Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek

COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)

⁷ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki), izberite ustrezen rezultat, ki je v Šifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote.

Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)

⁸ Navedite rezultate raziskovalnega projekta v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁹ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹² Rubrike izpolnite/prepišite skladno z obrazcem "Izjava sofinancerja" (<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>), ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2011-1 v1.01

44-12-4A-B5-EF-07-1F-54-E7-1F-39-F2-F6-7C-60-1A-48-3B-15-E5